

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ระบบงานส่วนราชการเป็นระบบการบริหารงานยุติธรรมทางอาญาที่อยู่ในขั้นตอนสุดท้ายสำหรับภารกิจในการลงโทษผู้กระทำความผิดที่ผ่านการพิจารณามาแล้วโดยศาล ในประเทศไทยการบังคับโทษกับผู้กระทำความผิดจะขึ้นอยู่กับระบบงานของราชทัณฑ์เป็นหน่วยงานหลักที่จะเป็นหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง โดยมีเป้าหมายเพื่อป้องกันสังคมออกจากผู้กระทำความผิดในระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น การที่จะทำให้เกิดความสงบสุขต่อสังคมและปราศจากอาชญากรรม นโยบายทางการบริหารงานราชทัณฑ์ในปัจจุบันได้นำไปทางการฟื้นฟูและบำบัดพฤตินิสัยของผู้กระทำความผิดเป็นประการสำคัญควบคู่กับการคุมขังอาชญากรออกจากสังคมด้วย เพื่อที่จะทำให้อาชญากรที่ได้รับการบำบัดฟื้นฟูและแก้ไขพฤตินิสัย จนสามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้ต่อไป และกลับตัวกลับใจเป็นคนดีต่อสังคม

ในทางปฏิบัติสำหรับการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังในราชทัณฑ์ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่แท้จริงสำหรับการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดเหล่านี้ จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงลักษณะแห่งความเป็นมาของแต่ละบุคคลเป็นสาระสำคัญ เนื่องจากสภาพทางสังคมของมนุษย์แต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันไป ทั้งครอบครัว วิธีการเลี้ยงดู การอบรมสั่งสอน สภาพแวดล้อม ที่มีความแตกต่างกันอันมีผลต่อสาเหตุแห่งการกระทำความผิด และความร้ายแรงของแต่ละคดีย่อมแตกต่างกันไปด้วย ตามมโนสำนึกของผู้กระทำความผิดแต่ละราย

ปัญหาหลักที่มีผลต่อการแก้ไขฟื้นฟูพฤตินิสัยผู้ต้องขังที่ยากต่อทางปฏิบัติในเรื่องจำคือ ปริมาณของผู้ต้องขังในราชทัณฑ์ของประเทศไทยที่ยังคงประสบปัญหาสถานะนักโทษล้นเรือนจำ ซึ่งปัญหาประการนี้เป็นปัญหาที่เรื้อรังที่เกิดขึ้นมาจากผลของระบบการพิจารณาความผิดของผู้กระทำความผิดมาตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการพิจารณาทางอาญา ที่มุ่งเน้นไปในทางพิจารณาจากผลแห่งการกระทำความผิดและพฤติกรรมที่ก่ออาชญากรรมว่าได้กระทำอันกฎหมายกำหนดไว้

เป็นความผิดที่ครอบงำประกอบความผิดเป็นสำคัญ โดยไม่ได้มุ่งเน้นผู้ก่ออาชญากรเป็นสำคัญที่ต้องพิจารณาไปถึงมูลเหตุแห่งการกระทำความผิดหรือสาระสำคัญในตัวบุคคลผู้กระทำความผิดแต่ละรายที่บ่งบอกถึงต้นเหตุของการกระทำความผิดนั้นมาใช้ประกอบการพิจารณาเข้าด้วยกันอย่างเพียงพอ ด้วยสาเหตุนี้ ล้วนแต่ทำให้ผู้กระทำความผิดที่ถูกพิจารณาพิพากษาลงโทษ และการลงโทษจำคุกเป็นโทษที่สามารถบังคับโทษต่อผู้กระทำความผิดที่กฎหมายให้อำนาจต่อศาลไว้ใน การพิจารณาพิพากษาลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดในแต่ละฐานความผิดเป็นหลัก ที่ถูกพิจารณาว่าเหมาะสมที่จะลงโทษมากกว่าโทษประการอื่น และผู้กระทำความผิดเหล่านี้ก็จะถูกส่งตัวมาบังคับโทษจำคุกในเรือนจำต่อไป และเกิดปัญหาขึ้นกับระบบของราชทัณฑ์ดังกล่าว

ตารางที่ 1.1 สถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ (สำรวจ ณ วันที่ 14 พฤศจิกายน 2559)¹

ประเภท	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ (%)
1. นักโทษเด็ดขาด	206,390	33,644	240,034	79.781
2. ผู้ต้องขังระหว่าง	51,765	7,776	59,541	19.790
2.1 อุทธรณ์-ฎีกา	22,686	3,181	25,867	8.597
2.2 ใต้สวน-พิจารณา	8,908	1,636	10,544	3.505
2.3 สอบสวน	20,171	2,959	23,130	7.688
3. เยาวชนที่ฝากขัง	171	3	174	0.058
4. ผู้ถูกกักกัน	10	3	13	0.004
5. ผู้ต้องกักขัง	997	109	1,106	0.368
รวมผู้ต้องราชทัณฑ์ทั้งสิ้น	259,333	41,535	300,868	100.000

เมื่อได้พิจารณาจากสถิติข้างต้นจึงทำให้ทราบได้ว่า งาน “ราชทัณฑ์” ซึ่งเป็นหน่วยงานสุดท้ายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีภารกิจหลักสำคัญในการควบคุมดูแลและพัฒนาปรับปรุงพฤตินิสัยนักโทษเด็ดขาดที่ศาลพิพากษาถึงที่สุดให้ต้องรับโทษจำคุกและควบคุมผู้ต้องหาว่าได้กระทำความผิด หรือจำเลยที่อยู่ในระหว่างพิจารณาคดี หรือผู้ต้องกักขังและผู้ต้องกักกัน² ทำ

¹ ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2559 กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์

² ธาณี วรภัทร์, วิกฤตราชทัณฑ์ : วิกฤตกระบวนการยุติธรรมทางอาญา, (กรุงเทพมหานคร : วิทยุชน, 2554), น.13.

ให้มีปัญหาปริมาณที่มีผู้ต้องขังระหว่างคดีและผู้ต้องขังเด็ดขาดอยู่ในปริมาณที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ไม่สอดคล้องกับปริมาณรองรับและอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ของเรือนจำในสังกัดกรมราชทัณฑ์ไม่เพียงพอ

ส่วนในเชิงปริมาณไม่ว่าจะอยู่ในระหว่างพิจารณาคดีหรือคดีเด็ดขาดแล้วก็ตาม มักจะเป็นจำเลยที่ถูกพิจารณาหรือต้องโทษเป็นครั้งแรกและเป็นความผิดที่เกิดจากการพลาดพลั้ง ในทางพิจารณา ท้ายสุดเมื่อผลแห่งการกระทำได้ความว่ากระทำความผิดจริงแล้ว ก็จะถูกตัดสินให้ได้รับโทษจำคุกและถูกส่งตัวมาของจำที่เรือนจำต่าง ๆ โดยมุ่งเพื่อตัดโอกาสในการกระทำความผิดอีก ในช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น การส่งตัวผู้กระทำความผิดมาสู่กระบวนการราชทัณฑ์ไม่ได้มีแผนสำหรับการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดที่มีกำหนดเป็นมาตรฐานและเป็นรูปธรรม แม้จะมีนโยบายสำหรับการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด แต่เนื่องด้วยการดำเนินการของราชทัณฑ์นั้นมีจำกัด อันเนื่องมาจากปัจจัยด้านงบประมาณและหน่วยงานที่รองรับเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูนั้นไม่เพียงพอ

ตารางที่ 1.2 สถิตินักโทษเด็ดขาด แยกตามอายุ (สำรวจ ณ วันที่ 14 พฤศจิกายน 2559)³

แยกตามอายุ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
ไม่เกิน 18 ปี	507	84	591	0.23
กว่า 18-20 ปี	3,420	294	3,714	1.42
กว่า 20-21 ปี	5,652	475	6,127	2.34
กว่า 21-25 ปี	31,602	3,564	35,166	13.44
กว่า 25-30 ปี	47,101	6,290	53,391	20.40
กว่า 30-35 ปี	48,480	7,041	55,521	21.22
กว่า 35-40 ปี	35,787	6,130	41,917	16.02
กว่า 40-45 ปี	20,312	4,332	24,644	9.42
กว่า 45-50 ปี	13,124	3,534	16,658	6.37
กว่า 50-60 ปี	13,783	4,240	18,023	6.89
กว่า 60 ปีขึ้นไป	4,722	1,213	5,935	2.27
รวม	224,490	37,197	261,687	100.00

³ ข้อมูล ณ วันที่ 1 เมษายน 2559 กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์

ตารางที่ 1.3 สถิติผู้ต้องขังประเภทเด็ดขาดที่กระทำผิดซ้ำ แยกตาม อายุ

และจำนวนครั้งที่ต้องโทษ (สำรวจ ณ วันที่ 14 พฤศจิกายน 2559)⁴

ประเภท	ไม่เกิน 18 ปี		กว่า 18-25 ปี		กว่า 25-60 ปี		กว่า 60 ปี ขึ้นไป		รวม		รวมทั้งสิ้น	ร้อยละ
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		
กระทำผิดซ้ำครั้งที่ 2	82	8	6,539	558	36,449	4,404	65	34	43,135	5,004	48,139	67.28
กระทำผิดซ้ำครั้งที่ 3	11	-	518	71	8,055	875	77	33	8,661	979	9,640	26.27
กระทำผิดซ้ำครั้งที่ 4	5	1	144	34	2,135	305	11	5	2,295	345	2,640	4.20
กระทำผิดซ้ำตั้งแต่ 5 ครั้ง ขึ้นไป	1	1	99	12	1,375	198	8	4	1,483	215	1,698	2.24
รวม	99	10	7,300	675	48,014	5,782	161	76	55,574	6,543	62,117	100.00

เมื่อพิจารณาจากสถิตินักโทษเด็ดขาด แยกตามอายุ ทำให้เห็นถึงปริมาณผู้ต้องขังเด็ดขาดในช่วงอายุแต่ละวัย ได้ชัดเจนว่า ผู้ต้องขังในช่วงวัยหนุ่มที่อยู่ในวัยกำลังหลักของประเทศ มีจำนวนเยอะเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ต้องขังวัยผู้ใหญ่ และ สถิตินักโทษเด็ดขาดที่กระทำความผิดซ้ำอีก เทียบกับปริมาณนักโทษเด็ดขาดแล้ว ยังคงมีปริมาณที่ค่อนข้างสูง โดยเฉพาะในกลุ่มช่วงอายุของวัยหนุ่ม กล่าวคือ ในช่วงอายุ 18-25 ปี

ซึ่งหากหน่วยงานราชทัณฑ์คำนึงถึงกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังไม่ให้มีพฤติกรรมกลับมาก่อทำผิดซ้ำอีก อันเป็นมาตรการเพื่อลดจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำหลังการพ้นโทษไป โดยเฉพาะผู้ต้องขังในช่วงวัยหนุ่มที่สามารถพัฒนาปรับปรุงแก้ไขและฟื้นฟูได้ดีกว่าผู้ต้องขังวัยผู้ใหญ่ ซึ่งหากแก้ไขตามจำนวนปริมาณของสถิติเช่นนี้ได้ อัตราผู้ต้องขังในเรือนจำทั่วประเทศในอนาคตก็จะสามารถปรับตัวลดลงได้ในระดับหนึ่ง แต่ปัญหาในประการสำคัญ ระบบเรือนจำของประเทศไทยคือหน่วยงานทางราชทัณฑ์ยังไม่มีระบบที่ดีพอสำหรับการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังให้เกิดผลที่มีประสิทธิภาพมาก

สำหรับมาตรการสำคัญ ที่สามารถนำมาใช้ปรับทัศนคติ และพฤติกรรมเสียได้เป็นอย่างดีที่สุด คือ กระบวนการสอนและการปรับปรุงทัศนคติ คุณธรรม จริยธรรมและความรู้สึกผิดชอบของบุคคล โดยบุคลากรผู้มีความเชี่ยวชาญด้านมนุษยวิทยาหรือด้านการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมมนุษย์

⁴ ข้อมูล ณ วันที่ 1 เมษายน 2559 กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์

ควบคู่กับการให้การศึกษาและอบรมแก่ผู้ต้องขัง โดยเฉพาะผู้ต้องขังที่อยู่ในวัยที่สามารถขัดเกลา
ได้ผลดีที่สุดก็คือ “วัยหนุ่ม” และจำเป็นต้องมีบุคลากรวัยผู้ใหญ่ที่จะเข้ามาอบรม สั่งสอน และชี้แนะ
ในขณะเดียวกันบุคลากรเหล่านี้จะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและมีจริยธรรม คุณธรรม
ที่ดี ที่เหมาะสมจะเข้ามาแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังวัยหนุ่ม โดยการให้การศึกษาและอบรมพร้อมทั้ง
ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่กับการให้การศึกษาด้วย ทั้งนี้ บุคลากรวัยผู้ใหญ่เหล่านี้จะต้อง
เป็นต้นแบบหรือเป็นแม่แบบ และเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับผู้ต้องขังวัยหนุ่มด้วย

การศึกษาเป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่เหมาะต่อการพัฒนาความรู้ ที่ต้องจัดให้มีควบคู่กับการ
แก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ซึ่งระบบการศึกษาในบริบทของสังคมไทยจะมีการขัดเกลานักเรียน
นักศึกษาด้านคุณธรรมและจริยธรรม ควบคู่กับการให้การศึกษาเพื่อให้เป็นคนดีต่อสังคมได้ ดัง
ความตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ หนึ่งว่า “การให้การศึกษาถือว่าเป็น
เป็นการให้สิ่งสำคัญที่สุด เพราะเป็นการหล่อหลอมวางรูปแบบให้แก่อนุชน ทั้งความรู้
ความสามารถ ทั้งทางจิตวิญญาณ ผู้มีหน้าที่ให้การศึกษาทุกตำแหน่งหน้าที่ จึงมีความรับผิดชอบ
อย่างยิ่งต่อชาติบ้านเมืองในการสร้างพลเมืองที่ดี” การให้การศึกษาและอบรมเข้ามานี้ ย่อมรวมไป
ถึงการนำไปใช้กับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำความผิดที่ต้องขังในเรือนจำได้ด้วย เพราะองค์กรที่
ต้องทำงานบูรณาการกับสังคมเพื่อสร้างบุคลากรที่ดีในทุกภาคส่วนและทุกองค์กรต้องมีบทบาท
สำคัญโดยเสด็จถึงผลประโยชน์ต่อสังคมด้วย อีกทั้งเพื่อให้ได้ผลที่ดีที่สุด ย่อมต้องพิจารณาการให้
การศึกษาไปถึงวัตถุประสงค์ที่เข้าร่วมด้วยเพื่อให้เกิดผลดีที่สุด อนึ่ง ตามความในพระบรมราโชวาท
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ อีกตอนหนึ่งว่า “วัตถุประสงค์ของการศึกษานั้นคืออย่างไร กล่าว
โดยรวบยอด ก็คือการทำใ้บุคคลมีปัจจัยหรือมีอุปกรณ์สำหรับชีวิตอย่างครบถ้วนเพียงพอ ทั้งใน
ส่วนวิชาความรู้ ส่วนความคิด วินิจฉัย ส่วนจิตใจและคุณธรรมความประพฤติ ส่วนความขยัน
อดทน และความสามารถ ในอันที่จะนำความรู้ความคิดไปใช้ปฏิบัติงานด้วยตนเองให้ได้จริง ๆ เพื่อ

⁵ พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อ
วันที่ 29 มิถุนายน 2520. คู กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, ประทีปแห่งการศึกษา : พระบรมราโชวาทและพระราช
ดำรัสด้านการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ, 2540), น. 11.

สามารถดำรงชีพอยู่ได้ด้วยความสุขความเจริญมั่นคง และสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมและบ้านเมือง ได้ตามควรแก่ฐานะด้วย⁶”

การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง โดยการฝึกอบรมหรือให้การศึกษา ไม่ได้มุ่งเน้นให้ใช้กับผู้ต้องขังประเภทใดประเภทหนึ่งเป็นการเฉพาะ หรือมุ่งใช้แก่ผู้ต้องขังเป็นส่วนรวม แต่เป็นการให้การศึกษาแต่เฉพาะกรณีผู้ต้องขังที่สนใจจะเข้ามาศึกษาเรียนรู้ด้วยใจสมัครของผู้ต้องขังเอง ส่วนผู้ต้องขังวัยหนุ่มซึ่งเป็นผู้ต้องขังในช่วงอายุที่ยังเป็นวัยรุ่นไม่ได้รับการศึกษาทุกคนเมื่อเข้ามาถูกจองจำในเรือนจำ ทั้งที่ผู้ต้องขังในช่วงนี้เหมาะสมแก่การได้รับการศึกษาอบรมมากที่สุด แต่การถูกส่งตัวเข้าสู่เรือนจำทำให้การศึกษาของผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่เป็นอยู่ต้องขาดโอกาสหรือต้องถูกไล่ออกจากสถานศึกษาเดิม แม้ในส่วนของทัณฑสถานวัยหนุ่มที่ควรจะมีโครงการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดย การให้การศึกษาเป็นหลักสำคัญด้วยเช่นกัน

ปัญหาอีกประการหนึ่ง ระบบราชทัณฑ์ของประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานที่เป็นเรือนจำเฉพาะเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดโดยตรง แต่ระบบการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังโดยการให้การศึกษา และฝึกอบรมจะเป็นมาตรการเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังเพียงส่วนหนึ่งของเรือนจำแต่ละแห่ง โดยการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังที่สมัครใจเข้าศึกษาอบรมเท่านั้นที่จะได้รับการแก้ไขฟื้นฟูโดยการให้ การศึกษาและฝึกอบรม เพื่อปรับทัศนคติด้านความคิดและหลักการ นอกเหนือจากผู้ต้องขังเหล่านี้ที่ สนใจ ผู้ต้องขังส่วนมากไม่ประสงค์ที่จะศึกษาและอบรม โดยเพียงแค่วันถูกปล่อยตัวออกจาก เรือนจำ ซึ่งปัจจัยสำคัญระบบราชทัณฑ์ไม่มีการดึงผู้ต้องขังที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนมาเข้าสู่ระบบ การแก้ไขฟื้นฟูโดยการให้การศึกษาและอบรมอย่างจริงจัง ทำให้อัตราการกระทำผิดซ้ำและ กลับมาสู่ระบบเรือนจำอีกในจำนวนที่ไม่ลดลง

แนวทางที่เหมาะสมที่จะดำเนินงานให้ได้มีประสิทธิภาพ ในด้านการให้การศึกษา และอบรมแก่ผู้ต้องขังนั้น จำเป็นต้องมีเรือนจำที่มีระบบการดำเนินการแก้ไขฟื้นฟูด้วยวิธีการ ทางด้านการให้การศึกษาและอบรมเฉพาะ ซึ่งกลุ่มผู้ต้องขังที่เหมาะสมจะนำเข้าสู่ระบบให้ได้ผลที่ดี ที่สุด คือ กลุ่มผู้ต้องขังวัยหนุ่ม และกลุ่มผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับการปรับปรุงแก้ไขได้ เพื่อธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศและพลเมืองที่มีคุณภาพย่อมต้องเล็งไปโดยเฉพาะการ

⁶ พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2523. คู กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 5*, น. 14.

ให้การศึกษาที่ดีแก่บุคคลเหล่านั้น ดังความตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตอนหนึ่งว่า “การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน ล้วนพอดีเหมาะกันทุก ๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด⁷”

ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้มีการกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก กระบวนการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังที่มีความพร้อมและเหมาะสมสำหรับระบบการให้การศึกษาและฝึกอบรม โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของผู้ต้องขังแต่ละราย และช่วงอายุที่สมควรจะได้รับการแก้ไขฟื้นฟูนี้ ส่วนระบบราชทัณฑ์ของไทย เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นควรจัดให้มีหน่วยงานราชทัณฑ์หรือเรือนจำหรือสถาบันที่มิมีนโยบายการแก้ไขฟื้นฟูโดยการให้การศึกษาและฝึกอบรมเป็นการเฉพาะ เหมือนกับต่างประเทศ เช่น ราชทัณฑ์ของสาธารณรัฐสิงคโปร์ที่มีระบบเรือนจำโรงเรียน หรือเรือนจำเพื่อการอบรมแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดของสหราชอาณาจักร หรือศูนย์แก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังหรือสถานฝึกอบรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มของประเทศญี่ปุ่น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อระบบการบริหารงานราชทัณฑ์ของประเทศไทยได้ดียิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎีว่าด้วยการบังคับโทษจำคุกสำหรับการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง หลักการจัดการศึกษาและฝึกอบรมผู้ต้องขังในราชทัณฑ์ หลักการจำแนกผู้ต้องขังและการจัดประเภทเรือนจำ
2. เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและฝึกอบรมของผู้ต้องขังในประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังและการจัดการศึกษาและฝึกอบรมตามหลักกฎหมายของประเทศไทยเปรียบเทียบกับสหราชอาณาจักร ประเทศญี่ปุ่นและสาธารณรัฐสิงคโปร์
4. เพื่อนำผลการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาและการศึกษาเปรียบเทียบที่ได้มาเสนอแนะเป็นแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายราชทัณฑ์ให้สอดคล้องกับหลักการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังควบคู่กับการจัดการศึกษาและฝึกอบรมของผู้ต้องขังในประเทศไทย

⁷ พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่คณะครูและนักเรียนที่ได้รับพระราชทานรางวัลฯ เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2524. ดู กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 5*, น. 17.

1.3 สมมติฐานการศึกษา

การแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขังควบคู่กับการจัดการศึกษาและฝึกอบรมถือว่าเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดรูปแบบหนึ่ง และระบบงานเรือนจำทุกประเทศนำหลักการให้การศึกษาและฝึกอบรมมาใช้เป็นมาตรการหลักอย่างหนึ่งของระบบการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังในเรือนจำ อีกทั้งในบางประเทศได้มีการนำหลักการดังกล่าวนี้ มาประยุกต์ใช้เป็นระบบของเรือนจำเฉพาะ ที่เน้นทางด้านการศึกษาและฝึกอบรมแก่ผู้ต้องขัง หรือที่เรียกกันอีกอย่างหนึ่งว่า เรือนจำโรงเรียน ซึ่งถือว่าเป็นเรือนจำที่มีวัตถุประสงค์ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังไม่ให้กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก และเป็นเรือนจำที่มีการบริหารงานด้านแก้ไขพฤติกรรมที่บรรลุผลได้เป็นอย่างดี

ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น จำเป็นที่จะต้องมีการจำแนกผู้ต้องขัง และการจัดประเภทเรือนจำ โดยคำนึงถึงตัวผู้ต้องขังรายบุคคลที่จะถูกจัดให้อยู่ในระบบการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังโดยเรือนจำโรงเรียน เพื่อไม่ให้กลับมากระทำความผิดซ้ำอีกและยังเป็นระบบที่ทำให้ผู้ต้องขังในเรือนจำลดลงได้ส่วนหนึ่งอันเป็นมาตรการใช้เพื่อแก้ไขปัญหาสถานะนักโทษสิ้นเรือนจำได้อีกวิธีหนึ่ง

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษานี้ ผู้เขียนมุ่งเน้นการศึกษาถึงกระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ เพื่อหาแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับการแก้ไข บำบัด และฟื้นฟูให้กับผู้ต้องขัง โดยกระบวนการให้ความรู้ทางการศึกษาและฝึกอบรมด้านต่าง ๆ ในระบบเรือนจำที่เกี่ยวข้อง เพื่อวัตถุประสงค์การแก้ไขผู้กระทำผิด ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและความคิดไม่ให้กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก โดยศึกษาถึงหลักเกณฑ์ วิธีการดังกล่าวตามที่ปรากฏในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2479 เป็นหลัก และกฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 ข้อบังคับกรมราชทัณฑ์ ฉบับที่ 8 เรื่อง การศึกษาและอบรมผู้ต้องขัง ระเบียบกรมราชทัณฑ์ ว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง พ.ศ.2549 กฎเกณฑ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนกับสิทธิของผู้ต้องขัง กฎเกณฑ์ระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษแห่งสหประชาชาติ กฎเกณฑ์ระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขัง กฎเกณฑ์ระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ สำหรับมาตรการไม่ควบคุมตัวผู้กระทำผิด และ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายอาญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องของ สหราชอาณาจักร ประเทศญี่ปุ่น และ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ในส่วนที่

เกี่ยวข้องกับแผนการให้การศึกษาในราชทัณฑ์โดยเรือนจำเพื่อการอบรมแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังหรือเรือนจำโรงเรียน

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

ในการดำเนินการศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการดำเนินการศึกษาวิจัยโดยใช้วิธีการวิเคราะห์จากเอกสาร (Documentary Research) ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ โดยรวบรวมข้อมูลวิชาการและข้อมูลสถิติจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมราชทัณฑ์ ในส่วนของแผนการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังโดยการให้การศึกษาและอบรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังก่อนปล่อยกลับคืนสู่สังคมโดยไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก และศึกษาวิเคราะห์จาก ตำบทยุทธศาสตร์ ตำรากฎหมาย หนังสือ บทความวิชาการ วิทยานิพนธ์ และข้อมูลจากสื่อสารสนเทศ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ประกอบการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงหลักการ แนวคิด ทฤษฎีว่าด้วยการบังคับโทษจำคุกสำหรับการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง หลักการจัดการศึกษาและฝึกอบรมผู้ต้องขังในราชทัณฑ์ หลักการจำแนกผู้ต้องขังและการจัดประเภทเรือนจำ
2. ทำให้สามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและฝึกอบรมของผู้ต้องขังในประเทศไทย
3. ทำให้สามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบ การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังและการจัดการศึกษาและฝึกอบรมตามหลักกฎหมายของประเทศไทยเปรียบเทียบกับสหราชอาณาจักร ประเทศญี่ปุ่นและสาธารณรัฐสิงคโปร์
4. ทำให้สามารถนำผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและการศึกษาเปรียบเทียบที่ได้ ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายราชทัณฑ์ให้สอดคล้องกับหลักการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังควบคู่กับการจัดการศึกษาและฝึกอบรมของผู้ต้องขังในประเทศไทย